

SAMFERDSELSNYTT

Fra samferdselsrådene ved EU-delegasjonen

Nr 8 | 2011

Brussel, 2. november

Foto: EC Audiovisual Services

1

HOVEDSAKER

- **Infrastrukturpakke for transport, digitale nettverk og energi skal framskynde prioriterte investeringer. Nye TEN-T retningslinjer og retningslinjer for bredbåndsutbygging gjenspeiler infrastrukturens betydning for det indre markedet og EØS.**
- **Kompromiss om EUs Radiospektrum politikk går langt i å gi retningslinjer for hvilke spektrumsbånd som skal frigis til mobilt bredbånd**
- **Rådets diskusjon om revisjon av ferdskriverdirektivet viste bekymring for kostnader og effektivitet**
- **Airports Package og andre store saker varslet framlagt før årskiftet. Vil stå sentralt under dansk EU-formannskap**
- **Innstilling om revisjonen av Jernbanepakke I vedtatt i EP TRAN**
- **Strid om inkluderingen av luftfarten i EU ETS**

EUROPAKOMMISJONEN (KOM)

Elektronisk kommunikasjon og Informasjonssamfunnet

Forordning om mobile satellittjenester

KOM har vedtatt en forordning om paneuropeiske mobile satellittjenester (MSS) som øker samordningen og gjør tvangstiltak mulig. Les KOMs pressemelding [her](#).

TLD .eu

KOM har lagd frem sin toårige rapport om EUs TLD. Rapporten fokuserer på innføringen av IDNs. ".eu" har blitt det 9. største TLD i verden. Les pressemeldingen [her](#).

BEREC kontor i Riga åpnet

The Body of European Regulators of Electronic Communications (BEREC) er en komite som gir råd til KOM i spørsmål om markedsregulering. Kommisær Kroes åpnet 14. oktober BERECs nye kontor i Riga. BEREC består av nasjonale regulatører og ble opprettet i 2009 for å bistå KOM innen telekom regelverket. BEREC kontoret i Riga vil sikre større grad av harmonisering i telekom reguleringen i EØS området. BERECs tre prioriteter i 2012 er i følge Kroes internasjonal gjesting, nettnøytralitet og tiltak for å fremme superrask bredband. Les mer [her](#). Se også [Kroes' tale](#) i anledning åpningen.

EU-Infrastrukturpakke med penger til bredband

KOM har i sitt forslag til regulering som skal etablere infrastrukturpakke for transport, telekommunikasjon og energi (CEF) lagt vekt på at bidraget til infrastruktur på kommunikasjonssektoren 9.2 milliarder € skal utløse langt større summer fra medlemsland og industri, ca 270 milliarder EURO i perioden 2014 – 2020. Midlene skal gå til utbygging av bredbånd og også tjeneste infrastruktur. Les mer om infrastrukturpakken i neste [artikkel](#) og på [DG INFSO sine sider](#). Utkast til forordningen for telekom-retningslinjer finns [her](#).

Transport og mobilitet

TEN-T retningslinjer og infrastrukturpakke

19. oktober la KOM frem sin infrastrukturpakke for energi-, transport- og digital infrastruktur. Pakken inneholder felles mål og regler for infrastrukturfondet CEF ("Connecting Europe Facility") i tillegg til forslag til forordninger for hver av de tre sektorene.

Finansieringsordningen CEF skal fremskynde prioriterte investeringer i transeuropeisk infrastruktur, og utløse økt finansiering både fra offentlig (nasjonale budsjetter) og privat sektor. Kommisjonen foreslår å benytte i alt € 50 mrd fra EUs budsjett i perioden 2014-2020, herav € 10 mrd øremerket fra Cohesion Fund til transportinfrastruktur. Transport skal med 31,7 mrd. € få den største andelen. I forslagene legges det vekt på et nærmere samarbeid med tredjeland.

De nye TEN-T retningslinjene legger stor vekt på en best mulig identifisering av de viktigste prosjektene, og en mer effektiv oppfølging av retningslinjene. KOM har valgt forordning som rettslig grunnlag for å gjøre retningslinjene bindende for alle aktører.

Et kjernenettverk (core network) av særlig europeisk interesse skal knytte sammen de viktigste hovedårene og knutepunktene, og bidra til et grenseløst og effektivt nettverk på tvers av transportgrenene. Kjernenettverket skal være ferdig utbygd i 2030. I tillegg kommer et omfattende nettverk som skal være ferdig utbygd i 2050. EUs innsats og penger skal konsentreres til de delene av TEN-T som gir den høyeste merverdien for EU, dvs kjernenettverket. Det betyr i praksis prosjekter som fjerner grensekryssende "missing links", fjerner viktige flaskehals, og etablerer, effektive multimodale knutepunkter/terminaler. Kommisjonen identifiserer 10 hovedkorridorer, og innenfor disse er det bl.a. listet opp 83 viktige havner som skal ha gode veg- og jernbanetilknytninger, 37 store lufthavner som skal ha jernbanetilknytninger, oppgradering/bygging av 15 000 km jernbane til høyhastighet, og 35 grensekryssende prosjekter (veg/bane) for å fjerne flaskehals og "missing links".

KOMs forslag om at retningslinjene gjøres gjeldende for EØS (slik gjeldende TEN-T retningslinjer er) gjenspeiler infrastrukturpolitikken betydning for det indre markedet. Artikkel 8 i forordningen omtaler prosjektsamarbeid med tredjeland. I Annex III er det tatt inn karter som viser TEN-T nettverket forlenget/utvidet til spesifikke tredjeland, bl.a. Norge. Kartene i Annex III ([her](#) og [her](#)) viser bl.a. at det Nordiske Triangel (veg/bane) på norsk område, Oslo havn, Narvik havn og Oslo lufthavn Gardermoen, er markert som "core network".

De første reaksjonene fra partigrupper i Europaparlamentet, noen medlemsland og andre aktører har stort sett vært positive, men dragkampen om prinsipper og prioriteringene er alt i gang.

[Her](#) finns temaside til CEF med alle lenker til fellesreglene, [her](#) er temasiden til transportdelen av infrastrukturpakken og [her](#) er utkast til forordning om de nye TEN-T retningslinjene. Se også tale fra Kommissærene [Kallas](#) og [Kroes](#) nedenfor.

Toppmøte EU-Russland om luftfart

EU og Russland hadde toppmøte om luftfart i St. Petersburg 11.-12. oktober. På agendaen sto bl.a. et politisk rammeverk for relasjonen mellom begge parter innen luftfart, flysikkerhet, luftfartsforvaltning og bærekraftig flytrafikk. I samband med forhandlingene om WTO-medlemskap har Russland gått med på endelig å implementere avtalen om overflyging av Sibir. Les mer [her](#), [her](#) og [her](#) og se Kommissær Kallas' tale [nedenfor](#).

Tryggere flytrafikk

For å gjøre flytrafikken enda tryggere foreslår KOM en mer proaktiv tilnærming. KOM mener at sikkerhetsforbedringer gjennom regelverk nå må i større grad suppleres med soft measures, økt bevissthet og oppfølging. Ved bl.a. bedre analyser av data vil man bedre kunne anslå risiko og forebygge ulykker. I et policydokument om et "Aviation Safety Management System" foreslår KOM 10 forbedringstiltak, bl.a. en oppdatering av reglene for hendelsesrapportering og utarbeidelse av en European Aviation Safety Plan som skal oppdateres hvert år. Les mer [her](#).

Marco Polo utlysning

KOM har lansert årets Marco Polo utlysning, åpen til 16. januar 2012. Fokus er på innenlands sjøfart og vognlastgods ("isolated wagon rail transport"). Marco Polo programmet støtter bedrifters tiltak for å få godstransport over fra vei til mer miljøvennlige transportmidler. EU finansierer 35-50 % av prosjektene i inntil tre år. Budsjetten for 2011 er på 57 millioner €. Utlysningen finns [her](#).

KOMs rullerende arbeidsprogram

Det rullerende arbeidsprogrammet (sist oppdatert 25. oktober) er nyttig for å holde seg oppdatert om planlagte initiativ fra KOM. Bl.a. varsler KOM [følgende initiativ](#) før årsskiftet:

Elektronisk kommunikasjon

- Rapport om mulige endringer av "Universal Service" direktivet etter en høringsprosess (november). Senere, ved årsskiftet, planlegger KOM en anbefaling om forholdet mellom "Universal Service" direktivet og "Citizens Rights" direktivet m.h.t. bredbåndtjenester.
- Flere initiativ for å revidere forvaltningen av radiospektrum, f. eks. harmonisering av 2 GHz bandet, og handel med spektrum rettigheter

Luftfart

- Melding om "Airports Package" (bakkehåndtering, slots og støy) legges fram 30.november. Særlig forslaget til revisjon av bakkehåndteringsdirektivet forventes få høy prioritet under det danske EU-formannskapet i første halvår 2012.
- Melding med forslag til styrings- og finansieringsmekanismer for SESAR-programmets deployeringsfase forventes i desember.
- Melding med forslag om å inkludere bruk av "security scanners" til listen over godkjente screening metoder i lufthavnene er varslet i november.

Veg

- Melding med forslag til forordning om "roadworthiness testing" av kjøretøyer og tilhengere ventes fremlagt i desember. Hensikten er å etablere et regelverk som styrker trafikksikkerheten og samtidig reduserer miljøulempene og administrative byrder både for bilindustrien og forbrukerne.
- Melding om vegbruksavgifter for personbiler forventes fremlagt i desember. Meldingen vil klargjøre regelverk (traktatbestemmelser) for å sikre forholdsmessig og ikke-diskriminerende praksis i MS.
- Melding med midtveisgjennomgang av bruken av EETS (European Electronic Toll Service) forventes i desember.

Horisontale saker

- Melding om passasjerrettigheter i alle trafikkslag; vurdering om dagens regelverk er adekvate eller om det er behov for endringer (for å sikre like vilkår) kommer i november
- Melding om erfaringene med Marco Polo programmet 2003-2010 ventes i desember.
- Melding om en Comprehensive Transport Security Policy forventes fremlagt i desember. Meldingen vil foreslå en felles strategisk tilnæringsmåte for alle trafikkslag som ivaretar sikkerhets og mobilitets hensyn på en balansert måte.

FORMANNSKAPET – MINISTERRÅDET – MEDLEMSSTATENE (MS)

Revisjon av ferdskriver direktivet drøftet på Transportrådsmøtet 6. oktober

På Rådsmøtet 6.oktober i Luxemburg vedtok transportministrene [rådskonklusjoner](#) om en ny og utvidet strategi for transportsamarbeidet med naboland og ga KOM mandat til å starte forhandlinger om en høynivåavtale med Eurocontrol for å forsterke og utdype samarbeidet. Ved å bekrefte at Eurocontrol er den tekniske og operasjonelle armen for SES vil avtalen bidra til en klargjøring av roller og ansvar mellom EU og Eurocontrol.

Et annet viktig punkt - og eneste lovsak til behandling - var [KOMs forslag](#) til endringer i forordningen om bruk av ferdskriver-/digital tachograf. Mens alle var enige om behovet for å styrke regelverket for å hindre svindel, uttrykte flere MS (bl.a. SE, BE, NL, UK) frykt for kostnadene for transportnæringen og kostnadseffektiviteten av forslaget generelt. Flere mente at deler av forslaget reiser problemer knyttet til personvern og at tidsplanen var for ambisiøs. Det polske formannskapet håper på enighet om hovedretningslinjene på desembermøtet. Les mer om tachograf-forordningen [her](#).

Under eventuelt drøftet man luftfartens innlemming i EUs kvotehandelssystem ETS i lys av mange ikke-EU lands motstand mot at ordningen gjøres gjeldende for tredjelands flyselskaper. EUs generaladvokat mener imidlertid at ordningen er forenlig med internasjonal lovgivning; dette bestrides av bl.a. amerikanske flyselskaper. Saken kommer opp på ICAOs konferanse i november (se [egen artikkel](#) om saka).

De forløpige konklusjonene fra Rådsmøtet finnes [her](#).

Kompromiss i EU-radiospektrumspolitikk

KOM, EP og det polske formannskapet forhandlet seg til et kompromiss om en ny og framtidsrettet politikk for europeisk forvaltning av radiospektret 24. oktober. Teksten forventes nå formelt vedtatt først i Rådet (etter at COREPER har sagt ja 28. oktober) og så i EP i plenum 17. april. Effektiv forvaltning og bruk av frigjort radiospektrum er avgjørende for videreutvikling av bredbåndstjenester i grisgrendte strøk og for mobil tilgang til elektroniske kommunikasjonstjenester, spesielt via Internet. EU tar sikte på ("every effort should be made to identify at least 1200 MHz by 2015 the latest") å frigjøre betydelige frekvensressurser, minst 1200 MHz innen 2015 for å oppnå dette. Dermed øker sannsynligheten for at EU vil nå bredbåndsmålene om at alle EU borgere skal ha tilgang til minst 30 Mbps i 2020.

Den vedtatte spektrumpolitikken går nokså langt i å gi retningslinjer for hvilke spektrumsbånd som skal frigis til mobilt bredbånd. Kompromisset innebærer en liten svekkelse av KOM og EP sine høye ambisjoner. Det åpnes for at KOM kan gi utsettelse for å frigjøre 800 MHz båndet (den digitale dividenden) til trådløst bredbånd også etter 2013, og i særlige tilfeller etter 2015 (av hensyn til omliggende ikke-medlems stater). Autorisering av båndene 1800 og 900 MHz samt 2.0, 2.6, og 3.4 GHz utsettes ett år til utgangen av 2012.

MS skal tildele spektrum på en måte som tar hensyn til konkurransen i telekommunikasjonsmarkedene, og som promoterer og støtter innovasjon og investeringer. Det vil være betydelige utfordringer knyttet til å få alle MS til å implementere denne spektrumpolitikken. KOM vil etablere en nokså detaljert oversikt over hvordan spektrum brukes i EU til kommersielle og offentlige formål. Basert på denne oversikten skal KOM iverksette tiltak – som skal defineres før sommeren 2013 – for å presse fram harmonisert bruk av spektrum i Europa. Driften av en slik oversikt ("inventory") av KOM var ett av konfliktspørsmålene fordi mange MS ville bruke eksisterende system (EFSIS). Kompromisset innebærer at MS gjennom RSC (Radio Spectrum Committee) skal ha avgjørende innflytelse på utformingen av denne frekvensoversikten.

For Norge er det viktig å ta del i den strategiske planleggingen og harmoniseringen av hvordan radiospektrum brukes i Europa, dels for å sikre god bredbåndsdekning over hele landet, og dels for ytterligere å styrke det dynamiske telekom-markedet. Norge har lang tradisjon for effektiv forvaltning av radiospektret gjennom [CEPT](#) samarbeidet (European Conference of Postal and Telecommunications Administrations), og det forventes ikke vesentlige vansker for Norge i den nye politikken. Les mer fra [Parlamentet](#), [Rådet](#) og [Formannskapet](#) og i en [artikkel](#) om saka.

Transportministermøte Eastern Partnership

24.-25. oktober møtte transportministre fra EU og de 6 Eastern Partnership landene (EPL) Armenia, Aserbajdsjan, Kviterussland, Georgia, Moldova, og Ukraina. Som varslet i meldingen om den eksterne dimensjonen av EUs transportpolitikk lanserte Kommissær Kallas samarbeidsforumet "Eastern Partnership Transport Panel". Panelet består av KOM, EU-MS, EPL og finansinstitusjonene EIB, EBRD og Verdensbanken og skal diskutere harmonisering av regler og administrativ praksis, definere regionale transportnettverk og prioriterte prosjekt av regional og EU-interesse. Les mer [her](#) og [her](#) og Kallas' tale [nedfor](#).

EUROPAPARLAMENTET (EP)

Hvitboka diskutert i TRAN

På sitt møte 10. og 11. oktober diskuterte TRAN KOMs Hvitbok om EUs transportpolitikk. Rapportøren Grosch understreket at det er vesentlig å sette mål for 2020 ikke bare 2050, og at det må legges vekt på adekvat finansiering. Det må treffes flere konkrete tiltak de nærmeste 10 årene dersom de langsiktige målene skal kunne nås. I debatten ble det blant annet sagt at TEN-T må fokusere på færre prosjekter, at man i letingen etter alternativ mobilitet ikke må bli for fiksert på "el", at mobilitet i byer vil forandre seg mye, og at subsidiaritet må ivaretas. Avstemning i TRAN skjer 14. november, og i plenum i desember. Les mer i [TRANs nyhetsbrev](#).

TRAN vedtok holdning til omarbeidingen av Jernbanepakke I

TRAN vedtok 11. oktober sin holdning til KOMs forslag med 36 mot 5 stemmer. Rapportøren fikk ikke flertall for et krav om fullstendig organisatorisk skille ("unbundling") mellom infrastrukturforvaltning og togselskap (i flere MS er dette idag organisert i holdingselskaper), men det regnskapsmessige skillet må tydeliggjøres. Det ble imidlertid enighet om en "rendez-vous" klausul. Sammen med forslag til liberalisering av innenlands persontransport ble KOM bedt om å legge fram forslag om "unbundling" i løpet 2012. Rapporten går videre inn for å styrke rollen til de nasjonale tilsynsmyndighetene, og KOM blir bedt om å fremme forslag til etablering av en europeisk tilsynsmyndighet 2 år etter at det omarbeidede jernbaneregleverket er vedtatt. TRAN går ellers inn for sjuårige finansieringskontrakter. Dette vil neppe bli godtatt av Rådet som i sin innstilling ikke vil ha mer enn tre års varighet, og slike kontrakter må være i overensstemmelse med MS statsbudsjettprosesser. EP Plenum skal behandle rapporten 14. november. Rapporten og bakgrunnsinformasjon finnes [her](#) og [her](#) ("Reforming the rail sector" under "highlight"), og pressemelding [her](#).

Bekymring over manglende framdrift i etableringen av FABs

Innen utgangen av 2012 skal de ni funksjonelle luftblokkene (FABs) etter planen være opprettet, men FAB-koordinator Jarzembowskis rapport til TRAN 11. oktober viste at bare to er operasjonelle: den irisk-britiske og den svensk-danske. Størst bekymring vekker den sentraleuropeiske blokken som dekker 55 % av EUs luftrom. Parlamentarikerne delte Jarzembowskis bekymring og oppfordret MS til å øke tempoet i implementeringen av vedtatte beslutninger. Komiteleder Simpson foreslo at det påtroppende danske EU-formannskapet burde organisere et uformelt ministerrådsmøte for å få MS til å forstå alvoret i saken. DG MOVEs side om FAB med mer informasjon og Jarzembowskis rapporter finns [her](#).

Samarbeidsavtale med ICAO

I lys av den såkalte samtykkeprosedyren diskuterte TRAN i oktobermøtet KOMs inngåelse av et Memorandum of Cooperation (MoC) mellom EU og ICAO. Rapportør Simpson anbefalte å stemme for MoC'en som skal sørge for bedre harmonisering av standarder og bedre koordinasjon av tiltak og bruk av ressurser. Samarbeidsavtalen omfatter tiltak innen flysikkerhet, trafikkforvaltning og miljøvern. Implementeringen skal ivaretas av en felleskomité (Joint Committee). De fleste ICAO-standarder er tatt inn i EUs regelverk, men med MoC vil EU få mer innpass i ICAOs beslutningsprosess. Teksten skal til avstemning i TRAN i november og i plenum i januar 2012. Les mer [her](#).

ANDRE AKTØRER

EU-domstolen bekrefter erstatningskrav ved kansellering

EU-domstolen avsa 13. oktober dom i et spørsmål om erstatning av immaterielle skader ved kansellert fly. Passasjerene saken gjaldt skulle fly fra Paris til Spania, men flyet måtte returnere til Paris pga tekniske problemer. Domstolen kom frem til at de har krav på kompensasjon som omfatter alle materielle og immaterielle kostnader som fulgte med at familien måtte ombokes på et annet fly. Domstolen definerer også hva "kansellering" betyr og at spørsmålet må vurderes fra sak til sak og fra passasjer til passasjer.

Strid om inkludering av internasjonal luftfart i EU ETS

26 ICAO-land, deriblant Kina, India, Russland, Brasil og USA har kommet med en felles erklæring hvor det protesteres mot at EU ETS blir gjort gjeldende for internasjonal luftfart. Amerikanske flyselskaper hevder i en klage til EU-domstolen at ordningen strider mot internasjonal luftfartslovgivning. EUs generaladvokat har imidlertid konkludert at ETS er forenlig med internasjonal rett. Striden synes å tilta etter at politikere fra begge partier i USAs Kongress har foreslått en lov om å unnta amerikanske flyselskap fra ETS, og det ryktes at Kina er nølende til kjøp av Airbus-fly.

Den sterke motstanden fra viktige tredjeland har skapt bekymringer og ble diskutert på ministerrådsmøtet 6. oktober. KOM fikk imidlertid støtte for sin holdning om å stå fast og samtidig øke innsatsen for å finne løsninger med ikke-EU land som bestrider ordningen. EU (KOM og MS) vil forsvare saken når den kommer opp på ICAOs møte i begynnelsen av november.

Innlemmelsen av luftfartsektoren i ETS fra 2012 skal spare 72 millioner tonn CO2 per år. Les mer i europeiske aviser [her](#), [her](#) og [her](#). Mer informasjon (inklusive lovtekster) om inkludering av fly i ETS og striden med tredjeland og ICAO finns på [KOM sine temasider](#) og i en [artikkel](#) skrevet av Klimakommissær Hedegaard.

Kritisk uttalelse om Hvitboka fra EUs økonomiske og sosiale råd EESC

Målsettingen om 60 % reduksjon av CO2-utslippene fra transport innen 2050 synes urealistic, går det fram av EESCs uttalelse 27.oktober om KOMs hvitbok om EUs transportpolitikk. KOM burde forklart hvordan de høye ambisjonene i Hvitboka kan oppnås og hva det vil koste. I uttalelsen uttrykkes videre bekymringer for at veisektoren kommer dårlig ut på tross av dens store betydning. EESC etterlyser en klar handlingsplan med etappemål, er mot "ideologisk styrt liberalisering" av jernbanesektoren, og mot mer kabotasje før en europeisk harmonisering av sosiale og fiskale regler er på plass. Les mer [her](#). EESC er en rådgivende komité som er sammen satt av representanter for arbeidslivets parter og andre interesser i medlemsstatene.

Også LOs europeiske paraplyorganisasjon ETUC har kommet med en resolusjon om Hvitboka. Fagorganisasjonen er særlig bekymret for at den sosiale dimensjonen mangler i Hvitboka til fordel for "markedsfilosofien". ETUC beklager at Hvitboken ikke i større grad tar hensyn til offentlig transport og offentlige tjenester som er garantert i Lisboatraktaten.

Høringer

Tilgang til telekom-nettet

KOM har startet to høringer om tilgang for alternative operatører til fasttelefon og breiband nettverk. Den første dreier seg om ikke-diskriminerende tilgang til infrastruktur og tjenester av dominante telekom operatører, den andre hvordan nasjonal tilsynsmyndighet regner ut pris for tilgang. Det antas at høringen vil kunne få betydning for eventuell europeisk regulering av aksess til fibernettene. Høringsfrist: 28. november. Les mer/lenke til høring [her](#).

Konferanser

Høynivå-konferanse om **Implementation of the Single European Sky and its extension to Third Countries**, Warsawa, 28 november. Les mer [her](#).

Workshop om implementeringen av Forordning 1370/2007 om **offentlig passasjertransport med buss og tog**, Brussel 14.november. Les mer [her](#).

Taler

Kommissær for Digital Agenda Neelie Kroes: [Opening Europe's telecoms markets -BEREC's crucial role](#)

Kommissær for Digital Agenda Neelie Kroes: [Connecting Europe Facility- broadband and digital infrastructure services](#)

Kommissær for Transport, Siim Kallas: [EU-Russia aviation summit](#)

Kommissær for Transport, Siim Kallas: [Using transport to link the EU with its eastern neighbours](#)

Kommissær for Transport, Siim Kallas: [Connecting Europe: Transport keeping Europe's economy moving](#)

Vennlig hilsen

Olav Grimsbo

Transportråd

olgr@mfa.no

+32 (0) 2 238 74 44

Willy Jensen

Post- og teleråd

wije@mfa.no

+32 (0) 2 238 74 63

SamferdselsNytt utarbeides i samarbeid med rådgiver [Marit Schweiker](#)

